

Helyi védettségű épületek értékelőlapjai

- 1. Deák Ferenc u. 24.** hrsz.: 44/1 Öregiskola, vagy Belsőcsengelei iskola, az iskolaudvaron áll. Az építését 1890-ben fejezték be, akkor indult az oktatás. Mellette a kisiskola 1926-ban épült.

Védettség: régebbi és újabb iskolaépület közös udvaron

Öregcsengelei iskola

Indoklás: Az épület oktatástörténeti és építészeti értéket hordoz, Csengele legrégebbi épületei közé tartozik.

Javaslat: Az eredeti állapot megkutatásával a felújítások során hitelesebbé tehető (pl. anyag- és színhasználat)

Egytantermes iskola, 2 szobás, konyhás lakással, éléskamrával.

Emléktábla fölirat:

HAZÁNK EZERÉVES FENNÁLLÁSÁNAK
EMLÉKÉRE
SZEGED SZAB. KIR. VÁROS
1890

Belsőcsengelei iskola

Indoklás: Az úgynevezett kisiskola a Klebelsberg Kunó által indított állami népiskolai program keretében létesült, tartósabb szerkezettel, téglafalazattal, a jellegzetes idomtégla homlokzatképzéssel. Állapota stabil, felújított.

Javaslat: Állapotmegőrzés

2. **Deák Ferenc utca 21.** hrsz.: 258/1,2. Katona (Sander) Ferenc háza. Lakóház és melléképület az 1920-as évekből. Postahivatalként, majd rendőrséggként is használták.

Védettség: homlokzatok (külső megjelenés)

Melléképület

Indoklás: Az épületek többször is átestek belső átalakításon, külső megjelenésük és elrendezésük viszont hűen idézi vissza Csengele XX. század első harmadában jellemző utcaképét.

Javaslat: Az eredeti állapot megkutatásával az eredeti színhasználat visszaállítása, felújítás, rendszeres karbantartás, esetleg közösségi célú hasznosítás.

- 3. Deák Ferenc utca 17/2. hrsz.: 256/2.** Régi iskolaigazgatói ház, épült 1928-ban, jelenleg orvosi rendelő.

Védettség: homlokzatok (külső megjelenés)

Indoklás: Az épület a kevés megmaradt belterületi lakóházak egyike, a Klebelsberg-iskolákkal együtt, azokkal építészeti hasonlóságot mutatva létesült. Építészeti, kultúrtörténeti és hangulati értéket hordoz.

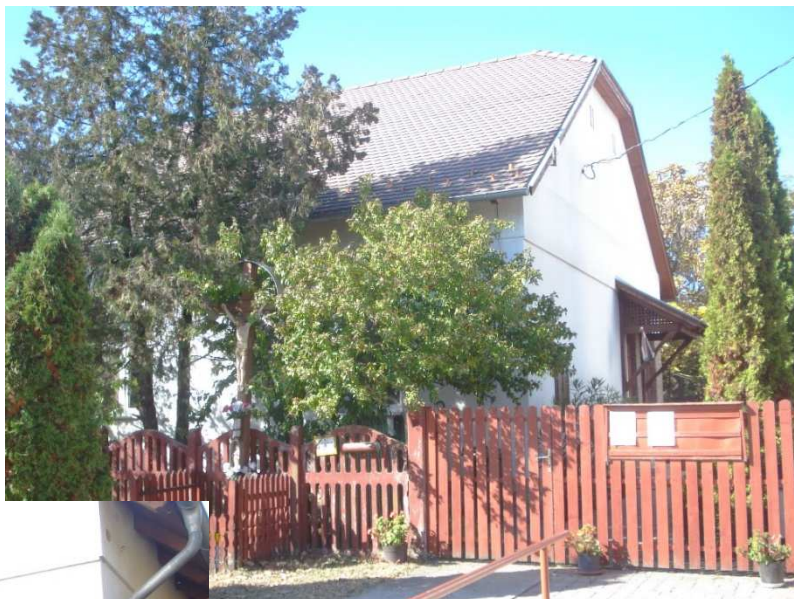
Javaslat: Az épület külső megjelenésében az eredeti állapot minél teljesebb megtartása és visszaállítása, karbantartás, lehetőleg továbbra is közösségi célú hasznosítás

4. Május 1. utca 1. hrsz.: 177. R.k. lelkészlak 1938. R.k. Szent Imre templom 2001.

Védettség: épületegyüttes

Indoklás: A római katolikus lelkész lak nyugodt tömegű saroképület. Építői tartós kialakításra törekedtek természetes lábazattal látták el, (valószínűleg helyi darázskövet használtak), fagyálló natúrszínű tégladíszítést kapott, natúrszínű hódfarkú cserép fedi.

2001-ben átadták a Tar Mihály építész által tervezett, környékbeli vállalkozók által megvalósított új templomot. Az előtte kibővített térrel a plébánia-épületet is bevonta a kompozícióba a tervező. A bazlikális jellegű elrendezést választotta a belső fényhatások érdekében, azaz a középső, nagy magasságú teret alacsonyabb oldaltalakkal támasztotta meg. A harangtorony a főhomlokzat mellé illeszkedik, olaszos hatást, kölcsönözve az épületnek.

Javaslat: Az épületek jó állapotban való fenntartása. A lelkész lak esetén korhű kerítés és részletek visszaállítása, tájhonos előkert-növényzet telepítése.

5. M5 autópálya mellett hrsz.: 015/51/c Árpád-kori templom helyét jelölő fal 1975-ből.

Védettség: Emlékhely céljára szolgáló terméskő-fal.

Indoklás: Az Alsó-Csengelén, közvetlenül az M5 autópálya mellett, a belterületől hozzávetőleg egy kilométerre DK-re feltárt régészeti lelőhelyen található az emlékhely.

A tatárok által elpusztított épület helyébe a 13. század második felében téglá- és réti mészkő falazatú, belül idomtégla oszlopokkal tagolt új templomot emeltek patkó alakú szentélyzáródással. Hármaskörárok-erődítmény övezte.

Az ásatást végző Horváth Ferenc útmutatásával a helybéli lakosok egy méter magas kőfalat emeltek a romok fölé és emléktáblával, parkosítással, kerítéssel jelölték meg a helyszínt. Mára megrongálódott az emlékhely, a terméskő falak viszont állják az időt.

Javaslat: Magyarázó emléktáblán érdemes az érdeklődők tudtára adni a kőfal célját, az itt állott templom építőinek kilétét, az épület történetét. A falat szükség szerint karban kell tartani.

- 6. Erdősarki iskola** Külterület, Pántlika út mellett, hrsz.: 040/13. (Csengele, Tanya 702.)
1942-ben épült egykori tanyai iskola, jelenleg lakóház.

Védettség: épület (közelmúltban épült bővítmény nélkül) és melléképület

Indoklás: Az 1945 előtti tanyai iskolák egy kései típusának külső megjelenését őrzi. A melléképület is eredeti. Az épületek anyaghasználata, színezése korhű, állapotuk viszonylag jó, felvizesedés jelei mutatkoznak.

Javaslat: A felvizesedés megszüntetése, állapotmegőrzés.

- 7. Alsócsengelei iskola és kisiskola (Klebensberg-iskola).** Külterület, Pántlika út mellett, hrsz.: 054/20. (Csengele, Tanya 777.) 1908-ben épült egykori tanyai iskola, amely 1937-ben újabb épülettel egészült ki, jelenleg lakóházak.

Védettség: iskola épületek

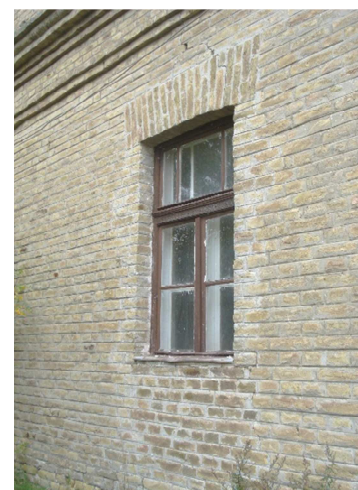
Indoklás: Csengele történetének jelentős időszakát képviseli az épületepár: a népesség növekedésével újabb tanyai iskolákat nyitottak meg a XX. század elején és a Trianoni Békediktátumot követően. Az öregebb épület teljes homlokzata téglaburkolatú, a „kisiskola” falai vakoltak, tégladísztítést az ablakmezőben kapott.

Javaslat: Állagmegóvás, eredeti szín- és anyaghasználat szerinti felújítás

8. Kelőpataki (Felsőcsengelei) iskola és kisiskola (Klebelsberg-iskola), melléképület.

Külterület, Csengelei-csatorna (régén: Kelőpatak) mellett, hrsz.: 0162/3,4. (Csengele, Tanya 124.) 1908-ban épült egykori tanyai iskola, amely 1926-ban újabb épülettel egészült ki, jelenleg lakatlanok.

Védettség: iskola épületek és melléképület

Indoklás: A XIX-XX. század fordulója körül épült csengelei iskolák sorába tartozik a részben átépített, tégalburkolatos Kelőpataki iskola. A kisiskola Klebelsberg Kunó minisztersége idején létesült, jelenleg átalakítás alatt áll, a félbehagyott beavatkozás nem mindenben korhű (pl. a tető kiegészítése, épület-toldalékok, íves nyíláslezárás).

Javaslat: A régi iskola felújítása szükséges, az eredeti anyaghasználatot és külső formákat megtartva. A kisiskola esetében a nyílások, tető visszaállítása, a toldalékok elbontása volna helyes.

- 9. Templomhalmi (Külsőcsengelei) iskola és kisiskola (Klebelsberg-iskola).** Külterület, Kömpöci (Kiskunmajsai) út mellett, Jászszentlászló bekötőút kereszteződésében, hrsz.: 0123/2. (Csengele, Tanya 307.) Egykori tanyai iskolák, egyik 1897-ben épült, a másik az 1930-as években, jelenleg lakatlanok.

Védettség: iskola épületek

Indoklás: A nagyobbik épület a millennium tiszteletére Szeged Városa által épített 10 iskola egyike. A kisiskola Klebelsberg Kunó minisztersége idején, 1926-ban létesült. Mindkettő lakatlan.

Javaslat: Az épületek felújítása szükséges, az eredeti anyaghasználatot és külső formákat megtartva. Közcélú, vagy idegenforgalmi használati mód javasolt, kiállítással kapcsolódni lehet a közelben állott, a Tatárjárás idején elpusztult egykori templom történetéhez.

10. Vadgerlési (Mételyesi, vagy Középcsengelei) iskola és kisiskola (Klebelsberg-iskola). Külterület, a „Mételyes” nevű határrészben, hrsz.: 082/13. (Csengele, Tanya 502.) és hrsz.: 082/13. Egykori tanyai iskolák, a régebbi 1908-ban épült (jelenleg lakóház), a kisiskola 1926-ban (jelenleg magtár).

Védettség: iskola épületek

Indoklás: A nagyobbik épület dombon áll, téglaburkolatú, nemrég bővítményt illesztettek hozzá. Az állapota aggasztó. A kisiskola viszonylag jó állapotban van, de a használati módja nem méltó az épület értékeihez.

Javaslat: Az épületek felújítása szükséges az eredeti anyaghasználatot és külső formákat megtartva. A nagyobbik épület bővítményét úgy kell befejezni, hogy ne tűnjön a régivel egykorúnak, de legyen kvalitásos. Mindkét épületben olyan használati mód volna megfelelő, amely nem rontja az állagukat.

11. Vitéz-sori tanya épület-együttes Külterület, Vitéz-sor mentén hrsz.: 0149/2,3,4. Egykori „vitéz-tanya” épületcsoport az 1920-as évekből. Jelenleg tanyaként és gazdasági célra használt.

Védettség: épületek csoportja

Indoklás: A Trianoni Békediktátumot követően letelepedési lehetőséghez juttatott, vitézi címet viselő katonatisztek tanyái közül maradt fenn az épület-együttes. A tulajdonos hozzájárulásának hiányában közterületről nem volt jól fotózható a növényzet miatt.

